

Skattelitteratur

Gösta Ekman — Ulf Tivéus. Skatt på aktier. P A Norstedt & Söners förlag, Stockholm 1978 och Studentlitteratur, Lund 1978, 112 sidor och häftad. Pris ca 65 kr.

Generaldirektören vid riksskatteverket Gösta Ekman och skattejuristen Ulf Tivéus har tillsammans författat en handledning för beskattning av aktier, obligationer och andra värdepapper.

Handledningens titel, ”Skatt på aktier”, är alltså något missvisande. I boken behandlas nämligen — förutom aktier — också andra slag av värdepapper, såsom andelar i handels- och kommanditbolag, obligationer, konvertibla skuldebrev och vinstandelsbevis m m. Ett stort utrymme har lämnats åt de grundläggande regler som gäller vid beskattning av utdelning och ränta på värdepapper.

Lättfattligt

Realisationsvinstreglerna ändrades 1976. Den som vill minimera sin skatt vid försäljning av t ex aktier och teckningsrätter finner snabbt att regelsystemet är minst sagt krångligt. Författarna har emellertid lyckats med den svåra uppgiften att på ett överskådligt och klargörande sätt redogöra för lagstiftningens krångliga labyrinter utan att hemfalla till teoretiskt navelskådande.

Redogörelsen för gällande rätt är logisk och lättfattlig. Diskuterade frågeställningar belyses med praktiska exempel. Ett bra register kompletterat med sökord i marginalen underlättar läsningen. I ett flertal bilagor lämnas för deklaration och skatteplanering värdefull information, t ex ett schema för beräkning av högsta möjliga anskaffningskostnad och en lista över alla emissioner under åren 1960—1977 i bolag på den s k A-listan respektive fondhandlarlistan.

Boken lämnar alltså den enskilde aktieägaren en mycket bra och tillförlitlig information om gällande skatteregler. På några punkter vill jag dock anmäla en från författarnas åsikter avvikande mening.

Tilläggslikvider

Om en köpeskilling för aktier delas upp i en fast och i en till aktiebolagets framtida resultat knuten rörlig del kan det inträffa att den första likviden, dvs det fasta beloppet, är lägre än ingångsvärdet/anskaffningskostnaden. Författarna hävdar att den skattskyldige, om han så vill, kan ut-

nyttja denna "förlust" mot realisationsvinster som uppkommer vid avyttring av andra tillgångar. När den rörliga tilläggslikviden utfaller får man ta hänsyn till att ingångsvärdet redan konsumerats genom sådan kvittning.

Lösningen är förvisso praktisk, men jag kan mycket väl föreställa mig att författarnas mera fiskaliskt sinnade kollegor — f ö med gott stöd av praxis — kommer att hävda att förlusten inte kan utnyttjas för kvittning förrän den blivit definitiv och konstaterad, dvs först när det står klart att anskaffningskostnaden inte kommer att överskridas genom utfästelsen om tilläggslikvider.

Överlåtelseavtal i vilka likviden bestämts till en fast och en rörlig del synes mig bli allt vanligare. Det hade varit värdefullt med ett påpekande om att rättsläget endast kan sägas vara klart beträffande sådana fall då fråga är om en och samma aktieöverlåtelse mellan samma parter. Att t ex betinga sig en tilläggslikvid som skall utgå i relation till vad köparen kan erhålla vid en vidareförsäljning av aktierna kan sluta med att oreducerad beskattning sker för hela tilläggslikviden, dvs med en katastrof.

Livränteköp

Om aktier säljes mot likvid i form av livränta erhåller köparen avdrag för utgivna belopp. Däremot svarar skattskyldighet såsom för tjänsteinkomst för säljaren. Säljaren har emellertid då enligt författarna gjort en realisationsförlust, som motsvarar hela anskaffningskostnaden för aktierna. Från principiella utgångspunkter är detta ställningstagande inte svårt att acceptera; säljaren har fått vidkännas förlust i förvärvskällan tillfällig förvärvsverksamhet, men däremot svarar full och oreducerad — låt vara periodiserad — skattskyldighet i en annan förvärvskälla, nämligen inkomst av tjänst.

Den som säljer en större aktiepost kan alltså fördela likviden på en kontantdel och en livräntedel på ett sådant sätt att han inte behöver skatta för någon realisationsvinst; vinst och förlust tar ju ut varandra. Därtill får han genom livränteavtalet pensioneringsbehovet tryggt utan att fråga riksskatteverket om lov därtill. För köparen blir kontantbeloppet lägre och livräntebeloppen är avdragsgilla. Köparen undviker också problemet att behöva nedskryta övervärderade aktiers värde mot redan beskattade vinstmedel. Formellt oantastligt? Ja, troligen. Men — som allt annat — mycket tveksamt efter införandet av den Wahlbergska skatteflyktsklausulen.

Förluster

Om en make — totalt sett — redovisar förlust vid taxeringen måste denna enligt praxis i första hand avräknas mot den andre makens inkomster. Endast den därefter outnyttjade delen av förlusten får kvittas mot framtida inkomster hos den make som haft förlusten. Författarna synes härav dra den slutsatsen att en hos den ene maken uppkommen realisationsförlust

måste kvittas mot samtidig realisationsvinst hos den andre maken. Denna speciella frågeställning synes emellertid inte ha belysts i rättspraxis. Av det förhållandet att kvittning måste ske om den skattskyldige redovisar nettoförlust efter sammanläggning av *samtliga* förvärvskällor kan då inte utan vidare dras den slutsatsen att förlust i en *enstaka* förvärvskälla måste utnyttjas kvittningsvis.

God investering

De påpekanden som ovan gjorts förtar på intet sätt helhetsintrycket av boken. Den som förvärvar den gör en god investering — även om kostnaden inte är avdragsgill.

Leif Wernevi

Ökad avdragsrätt för pensionsförsäkring

är ett beslut som nu fattats av riksdagen.

Den ökade avdragsrätten avser

- premier för egenföretagares pensionsförsäkring
- arbetsgivarens kostnad för arbetstagares pensionsförsäkring om arbetstagaren inte omfattas av allmän pensionsplan.

Den höjda avdragsrätten tillämpas redan vid 1979 års taxering.

Är du intresserad av att veta vad förslaget innebär för din del?
Hör då av dig till oss.

Vegete

Ett av de få försäkringsbolag som kan erbjuda dig alla typer av försäkringar.
Men icke större än att vi kan vara personliga.
Vegete har kontor på 51 platser över hela Sverige.
Huvudkontoret ligger i Stockholm på Kungsgatan 9, tfn 08/22 96 00.